

Standpunt Menstruatieproducten

Goedgekeurd op de AV van 15 maart 2022

1. Inleiding & cijfers

Het begrip “**menstruatie-armoede**” of “*period poverty*” verwijst in zijn algemeenheid naar het ontbreken van financiële middelen voor de aankoop van menstruatieproducten (dit zijn maandverbanden, tampons, *menstrual cups*, ...). De Nederlandstalige Vrouwenraad definieert menstruatie-armoede als “beperkte toegang hebben tot middelen die je nodig hebt om **veilig en comfortabel je menstruatie door te komen**”¹. Geïnspireerd op onderzoek uit onder meer Nederland en het Verenigd Koninkrijk, voerde Caritas Vlaanderen in 2019 een kwantitatief onderzoek² naar het al dan niet bestaan van menstruatie-armoede in Vlaanderen. Uiteindelijk vulden 2.608 Vlaamse meisjes en vrouwen tussen 12 en 25 jaar de enquête in. 12% van de respondenten gaf aan soms geen budget te hebben om menstruatieproducten te kopen; bij meisjes die leven in materiële deprivatie loopt dit op tot 45% (!). Ongeveer 11% van de deelnemende meisjes leende al eens menstruatieproducten, omdat ze er zelf geen geld voor hadden. Menstruatie-armoede komt dus **ook in Vlaanderen** voor.

De Vlaamse onderwijsstatistieken³ leren ons dat van de 55.623 UGent studenten in het academiejaar 2021-2022 55.9% vrouw zijn. Hoewel daarover vooralsnog geen statistische gegevens bestaan, **kan worden aangenomen dat ook UGent-studentes niet gespaard blijven van menstruatie-armoede.**

¹ Nederlandstalige Vrouwenraad vzw, “Menstruatie-armoede in België. evaluatie van 15 pioniersprojecten 2020-2021” (2022), zie <https://vrouwenraad.be/wp-content/uploads/2022/03/Menstruatiearmoede-overkoepelend-rapport.pdf>.

² Caritas Vlaanderen, “Dubbel taboe. Menstruatie-armoede in Vlaanderen” (2019), zie <https://caritasvlaanderen.be/nl/services/menstruatie-armoede>.

³ De cijfers van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming zijn terug te vinden op <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijsstatistieken/dataloep-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs>. Er valt op te merken dat het systeem uitgaat van een binaire man-vrouw-indeling.

Tot op heden zijn er **geen menstruatieproducten beschikbaar** op de campussen van de Universiteit Gent. Dit leidt ertoe dat vrouwen soms genoodzaakt zijn **andere middelen te gebruiken** (zoals wc-papier). In de studie van Caritas Vlaanderen gaf de helft van de meisjes aan dat ze wel eens een dubbelgevouwen zakdoek of een dubbele onderbroek gebruikten. Het gebruik van dergelijke middelen is risicovol en kan gemakkelijk tot **infecties** leiden.

Caritas Vlaanderen duidt bovendien op de **de mentale impact**. Het gebrek aan dergelijke producten leidt tot stress en angst voor lekken.

De **Gentse Studentenraad** pleit dan ook voor de beschikbaarheid van menstruatieproducten op de verschillende UGent-campussen, met het oog op **twee doelstellingen**: *enerzijds* om menstruatieproducten *on campus* beschikbaar te stellen voor personen die er geen bij hebben of onverwacht ongesteld worden, en *anderzijds* om menstruatie-armoede tegen te gaan.

Om aan beide aspecten tegemoet te komen pleiten wij voor een **tweeledige aanpak**. Ten eerste dienen **automaten met menstruatieproducten** aanwezig te zijn op de verschillende campussen. Ten tweede dient de **Sociale Dienst** van de UGent **bij voorkeur duurzame menstruatieproducten gratis** aan te bieden.

2. Beschikbaarheid in neutrale ruimtes

Het beschikbaar zijn van menstruatieproducten is een **basisbehoefte**; daarom dienen er op alle campussen automaten met menstruatieproducten geplaatst te worden.

De automaten dienen strategisch geplaatst te worden. Ten eerste heerst er nog steeds een taboe rond menstruatie. Studenten dienen aldus **eenvoudig en onopvallend toegang** te hebben tot de automaten. Ten tweede dienen ze in een **neutrale ruimte** aanwezig te zijn, om de exclusie van sommige studenten (bijvoorbeeld non-binaire personen, trans personen en rolstoelgebruikers) te vermijden. Aan deze voorwaarden kan voldaan worden door het aanbod te voorzien in de (snack)automaten die reeds aanwezig zijn *on campus*.

De automaten dienen een voldoende **gevarieerd aanbod** te hebben. Doordat elke persoon andere noden heeft, vragen wij om producten met verschillende absorptievermogens aan te bieden. Dit is van absoluut belang aangezien het dragen van een tampon dat niet het geschikte absorptievermogen heeft, sneller kan leiden tot *Toxic Shock Syndrome* (TSS), ook wel de "tamponziekte" genoemd. TSS is een ernstige, acute infectie die veroorzaakt wordt door toxines, afgegeven door bacteriën in onder meer het opgehoopte vocht in tampons. Die ophoping kan leiden tot een *shock* of extreme bloeddrukdaling. Onder andere de Britse Nationale Gezondheidsdienst (*National Health Service* of NHS)⁴ raadt aan om steeds tampons met een zo laag mogelijk absorptievermogen te dragen; dit vermogen verschilt uiteraard van persoon tot persoon.

⁴ <https://www.nhs.uk/conditions/toxic-shock-syndrome>.

De producten dienen **zo goedkoop mogelijk (lees: gratis indien haalbaar)** te worden aangeboden. Het valt aan te raden dat wordt samengewerkt met de producenten van menstruatieproducten om een zo gevarieerd en goedkoop mogelijk aanbod te hebben. Zodoende draagt deze manier van werken eveneens bij tot de bestrijding van menstruatie-armoede.

Minstens in het **hoofdgebouw van elke campus** dient er een automaat geplaatst te worden - bij voorkeur is dit op termijn in elk lesgebouw.

Het voorzien van **voldoende vuilnisbakken** in de toiletten is hierbij een *must*. Hoewel vele toiletten vandaag de dag reeds uitgerust zijn met een vuilnisbak, is dit niet in alle campussen het geval. Dit terwijl de beschikbaarheid van vuilnisbakken de algemene hygiëne aan de Universiteit Gent wel ten goede zou komen. Wij pleiten er als Gentse Studentenraad dan ook voor dat in elk toilet een vuilnisbakje wordt voorzien.

3. Menstruatie-armoedebestrijding

In het licht van de bestrijding van menstruatie-armoede pleiten wij ervoor om **via de Sociale Dienst van de Universiteit Gent menstruatieproducten gratis aan te bieden** aan personen die het financieel minder breed hebben.

Hierbij kan ook aandacht geschonken worden aan het informeren over en aanbieden van **duurzame alternatieven**, zijnde: menstratiecups, *period pants*, ... Zodoende kan een maandelijks kost vervangen worden door een éénmalige aankoop of althans door de aankoop van een product dat langdurig hergebruikt kan worden. Al mag hier natuurlijk geen stigmatisering optreden: personen moeten de vrije keuze behouden over welke menstruatieproducten men wil gebruiken ('traditionele' producten dan wel duurzame alternatieven).

Er bestaat een **taboe** rond menstruatie; des te meer rond menstruatie-armoede. Hierdoor zullen studenten die nood hebben aan deze menstruatieproducten, er niet meteen naar vragen bij de Sociale Dienst. Dit kan aangepakt worden door **gerichte, serene communicatiecampagnes** en door het **voldoende informeren** van wie langskomt bij de Sociale Dienst over dit aanbod aan menstruatieproducten. De **toegankelijkheid** van het aanbod voor de personen die het nodig hebben, moet centraal staan.

4. Conclusie

Voor het behalen van de vooropgestelde **tweeledige doelstelling** (= beschikbaarheid & menstruatie-armoedebestrijding) dienen dus *enerzijds* in alle hoofdgebouwen **automaten** met een voldoende gevarieerd aanbod aan menstruatieproducten strategisch geplaatst te worden en *anderzijds* bij voorkeur duurzame menstruatieproducten gratis te worden aangeboden door de **Sociale Dienst**. Belangrijke **aandachtspunten** hierbij zijn het gebruik maken van neutrale omgevingen, zodat niemand wordt uitgesloten, en het voldoende informeren van de UGent-studenten over de beschikbaarheid van deze goedkope menstruatieproducten.